

บทที่ 2

ความรู้ทั่วไป เกี่ยวกับการนิคมอุตสาหกรรม

ความหมายของนิคมอุตสาหกรรม

นิคมอุตสาหกรรม คือ เขตที่ดินซึ่งจัดสรรไว้สำหรับโรงงานอุตสาหกรรมให้เข้ามารวมอยู่ในบริเวณเดียวกันเป็นสัดส่วน โดยรัฐบาลจัดสิ่งอำนวยความสะดวกทั้งในด้านการคมนาคมและสาธารณูปโภค เช่น ไฟฟ้า น้ำประปา ระบบกำจัดน้ำเสีย โทรศัพท์ และการไปรษณีย์โทรเลข ฯลฯ พื้นที่ที่ตั้งโรงงานในนิคมอุตสาหกรรมนี้ รัฐบาลอาจให้เอกชนเช่าซื้อหรือซื้อเป็นสิทธิ์ขาดก็ได้ นอกจากพื้นที่อื่นเป็นที่ตั้งโรงงานแล้ว นิคมอุตสาหกรรมยังมีพื้นที่อาศัย สวนสาธารณะ สนามกีฬา ที่จอดรถ สำนักงาน คลาด ร้านค้า อาคารพาณิชย์ และอื่น ๆ อย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย

นิคมอุตสาหกรรม ตามความหมายของพระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ให้ไว้ ณ วันที่ 19 มีนาคม พ.ศ. 2522 ในมาตราที่ 4 ของพระราชบัญญัตินี้ความว่า

“นิคมอุตสาหกรรม” หมายความว่า เขตอุตสาหกรรมทั่วไป หรือเขตอุตสาหกรรมส่งออก

“เขตอุตสาหกรรมทั่วไป” หมายความว่า เขตพื้นที่ที่กำหนดไว้สำหรับการประกอบอุตสาหกรรมและกิจการอื่นที่เป็นประโยชน์หรือเกี่ยวเนื่องกับการประกอบอุตสาหกรรม

“เขตอุตสาหกรรมส่งออก” หมายความว่า เขตพื้นที่ที่กำหนดไว้สำหรับการประกอบอุตสาหกรรมและกิจการอื่นที่เป็นประโยชน์หรือเกี่ยวเนื่องกับการประกอบอุตสาหกรรม เพื่อส่งผลิตภัณฑ์ออกไปจำหน่ายต่างประเทศ

จากคำจำกัดความข้างต้นพอจะสรุปว่า นิคมอุตสาหกรรม หมายถึง บริเวณที่ดินที่ได้มีการวางแผนโครงการอย่างรอบคอบ และได้ทำการพัฒนาที่ดินแล้วตลอดจนจัดให้มีบริการทางสาธารณูปโภค และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับการประกอบอุตสาหกรรม

ความแตกต่างของคำว่า นิคมอุตสาหกรรม (Industrial Estate) และ เขตอุตสาหกรรม (Industrial Zone) ก็คือเขตอุตสาหกรรมเป็นพื้นที่ซึ่งได้ถูกจำกัดให้ใช้เฉพาะเพื่อการอุตสาหกรรมเท่านั้น แต่นิคมอุตสาหกรรมเกิดขึ้นจากความพยายามที่จะส่งเสริมการใช้ที่ดินอย่างมีประสิทธิภาพตามหลักของการวางผังเมือง เพราะฉะนั้นนิคมอุตสาหกรรมจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับเขตอุตสาหกรรม

คำว่านิคมอุตสาหกรรมในแต่ละประเทศจะใช้ศัพท์ไม่เหมือนกัน แล้วแต่ประโยชน์ที่แตกต่างกัน ตัวอย่างเช่น

สหรัฐอเมริกา	ใช้คำว่า	แหล่งอุตสาหกรรม (Industrial Park) หรือบริเวณอุตสาหกรรม (Industrial Area)
เนปาล, สหรัฐอเมริกา	ใช้คำว่า	ตำบลอุตสาหกรรม (Industrial District)
อินเดีย เม็กซิโก ยุโรป	ใช้คำว่า	พื้นที่อุตสาหกรรม (Industrial Area)
เม็กซิโก บราซิล	ใช้คำว่า	เมืองอุตสาหกรรมหรือนครอุตสาหกรรม (Industrial Town or City)
อิตาลี	ใช้คำว่า	เขตอุตสาหกรรม (Industrial Zone)
เปอร์โตริโก	ใช้คำว่า	ส่วนอุตสาหกรรม (Industrial Subdivision)
อังกฤษ	ใช้คำว่า	นิคมการค้า (Trading Estate)
ปากีสถาน, อังกฤษ	ใช้คำว่า	นิคมการค้าอุตสาหกรรม (Industrial Trading Estate)
คานาดา อินเดีย ไทย	ใช้คำว่า	นิคมอุตสาหกรรม (Industrial Estate)
ปากีสถาน สิงคโปร์ ฯลฯ		

บริเวณอุตสาหกรรม (Industrial Tracts) ซึ่งในประเทศสหรัฐอเมริกาใช้เรียกกันนั้น จะหมายถึงการปรับปรุงบริเวณที่ดิน รวมทั้งการทำถนน และการติดตั้งสิ่งสาธารณูปโภคต่าง ๆ แต่ไม่รวมถึงการจัดสร้างอาคารโรงงาน

ส่วนอุตสาหกรรม (Industrial Subdivision) เป็นการปรับปรุงบริเวณที่ดินพร้อมทั้งโรงงานอุตสาหกรรม โดยกำหนดให้มีเพียงกลุ่มเล็ก ๆ หรือเฉพาะกลุ่มผู้ประกอบการเท่านั้น แต่ไม่รวมถึงสิ่งอำนวยความสะดวกที่พิเศษอย่างใด

ในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม ควรจะมีเนื้อที่มากพอที่จะให้ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมสามารถขยายกิจการได้และควรจัดบริการสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้แก่ผู้ประกอบการอย่างสมบูรณ์

การจัดประเภทของนิคมอุตสาหกรรม

Peter H. Gloeckner ผู้เชี่ยวชาญด้านนิคมอุตสาหกรรมของเยอรมันได้จัดแบ่งนิคมอุตสาหกรรมออกเป็น 5 แบบด้วยกันคือ¹

1. แบ่งตามสิ่งอำนวยความสะดวก (types of facilities offered)
2. แบ่งตามจุดมุ่งหมาย (purpose)
3. แบ่งตามขนาด (size)
4. แบ่งตามทำเลที่ตั้ง (location)
5. แบ่งตามลำดับของการวางแผน (degree of planning)

การจัดประเภทในแต่ละแบบมีรายละเอียดดังนี้

1. แบ่งตามสิ่งอำนวยความสะดวก แบ่งออกเป็น

1.1 Simple Estates หมายถึง นิคมอุตสาหกรรมที่มีการปรับปรุงบริเวณที่ดินรวมทั้งการทำถนนและการติดตั้งสาธารณูปโภคต่าง ๆ แต่ไม่รวมถึงการจัดสร้างอาคารโรงงาน

1.2 Improved Estates มีลักษณะเหมือนกับ Simple Estates ทุกประการ แต่มีการจัดสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกพิเศษไว้บริการ เช่น ธนาคาร โรงอาหาร

1.3 Built-up-Estates หมายถึงนิคมอุตสาหกรรมที่มีการปรับปรุงบริเวณที่ดิน ถนน สาธารณูปโภค พร้อมทั้งโรงงานอุตสาหกรรม โดยกำหนดให้มีเพียงกลุ่มเล็ก ๆ หรือกลุ่มผู้ประกอบการเท่านั้น แต่ไม่รวมถึงสิ่งอำนวยความสะดวกที่พิเศษ เช่น ธนาคาร โรงอาหาร

1.4 Improved Built-up Estates มีลักษณะเหมือนกับ Built-up-Estates แต่จะมีบริการด้านสิ่งอำนวยความสะดวกที่พิเศษต่าง ๆ เช่น ธนาคาร โรงอาหารด้วย

¹Peter H. Gloeckner, Industrial Estates, Types of Industrial Estates, Ferozsons Ltd., Lahore, 1966, page 16.

2. แบ่งตามจุดมุ่งหมาย

2.1 Multiple Industry Estates เป็นนิคมที่ไม่มีข้อจำกัดบังคับแก่โรงงานที่เข้ามาประกอบการ กล่าวคือเป็นโรงงานหลายขนาด หลายประเภท

2.2 Investment-limit Estates เป็นนิคมที่แบ่งตามขนาดของการลงทุน คือมีขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ขนาดเล็ก การจัดแบ่งขนาดของการลงทุนว่ามีขนาดใดขึ้นอยู่กับข้อกำหนดของแต่ละประเทศ

2.3 Functional Estates เป็นนิคมที่มีลักษณะเฉพาะ กล่าวคือทุกโรงงานในนิคมอุตสาหกรรมจะประกอบธุรกิจประเภทเดียวกัน เช่น ถ้าเป็นนิคมอุตสาหกรรมประเภทอุตสาหกรรมหนัก ทุก ๆ โรงงานจะประกอบอุตสาหกรรมหนักเหมือนกันหมด

2.4 Ancillary Industrial Estates เป็นนิคมอุตสาหกรรมที่มีโรงงานขนาดใหญ่ ใช้เงินทุนมาก โดยทั่วไปมักต้องพึ่งพาเงินทุนของรัฐ

2.5 Nursery Estates เป็นนิคมอุตสาหกรรมประเภทที่ประกอบด้วยโรงงานขนาดเล็กและเพิ่งเริ่มประกอบกิจการ

2.6 Work-shed Estates เป็นนิคมอุตสาหกรรมที่ประกอบไปด้วยโรงงานขนาดเล็ก มีพื้นที่น้อยกว่า 2 เอเคอร์ (1 เอเคอร์ = 2.5 ไร่) และมักจะใช้แรงงานจากหมู่บ้านที่นิคมอุตสาหกรรมนั้นตั้งอยู่

2.7 Training Estates มีลักษณะคล้ายกับโรงเรียนฝึกหัดแรงงานด้านฝีมือ เพื่อให้ได้แรงงานที่มีความชำนาญเฉพาะทาง

2.8 Staggered Industrial Estates เป็นนิคมอุตสาหกรรมขนาดเล็ก มีโรงงานเพียงสองสามโรงงานและมักตั้งอยู่ในพื้นที่ที่ยังไม่พัฒนา

3. แบ่งตามขนาด ซึ่งแบ่งออกเป็น

3.1 Area wise classification แบ่งตามขนาดของพื้นที่ กล่าวคือเป็นนิคมอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ขนาดเล็ก การจัดแบ่งพื้นที่ออกเป็นขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก แต่ละประเทศจะจัดแบ่งไม่เหมือนกัน เช่น

ประเทศอินเดีย จัดแบ่งนิคมอุตสาหกรรมออกเป็นขนาดต่าง ๆ

- ขนาดใหญ่ มีพื้นที่มากกว่า 500 เอเคอร์

- ขนาดกลาง มีพื้นที่ระหว่าง 10 - 30 เอเคอร์
- ขนาดเล็ก มีพื้นที่น้อยกว่า 10 เอเคอร์

ประเทศอังกฤษ

- ขนาดใหญ่มาก มีพื้นที่มากกว่า 500 เอเคอร์
- ขนาดใหญ่ มีพื้นที่ระหว่าง 101 - 500 เอเคอร์
- ขนาดกลาง มีพื้นที่ระหว่าง 51 - 100 เอเคอร์
- ขนาดเล็ก มีพื้นที่น้อยกว่า 50 เอเคอร์

3.2 Classification according to Housing Capacity แบ่งตามจำนวน

โรงงานอุตสาหกรรมที่เข้ามาประกอบการในนิคมอุตสาหกรรมนั้น หากมีโรงงานอุตสาหกรรมตั้งอยู่มากก็จัดเป็นนิคมอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ซึ่งจำนวนโรงงานที่จัดแบ่งเป็นขนาดต่าง ๆ ในแต่ละประเทศจะไม่เท่ากัน เช่น ในประเทศอินเดีย พื้นที่ 200 เอเคอร์ มีโรงงานตั้งอยู่ 100 โรงงาน จัดเป็นขนาดใหญ่ ในขณะที่ประเทศปากีสถานจะจัดให้นิคมอุตสาหกรรมที่มีโรงงานตั้งอยู่มากกว่า 300 โรงงาน ในพื้นที่เท่ากัน คือ 200 เอเคอร์ เป็นนิคมอุตสาหกรรมขนาดใหญ่

4. แบ่งตามทำเลที่ตั้ง ซึ่งแบ่งเป็น

- 4.1 Urban Estates เป็นนิคมอุตสาหกรรมตั้งอยู่ใกล้เมืองใหญ่
- 4.2 Semi-Urban Estates ตั้งอยู่ใกล้กับเมืองขนาดกลางหรือเล็ก
- 4.3 Rural Estates ตั้งอยู่ใกล้กับหมู่บ้าน

5. แบ่งตามลำดับของการวางแผน

5.1 Fully Planned Estate เป็นนิคมอุตสาหกรรมที่ระบุประเภทของอุตสาหกรรม ขนาดของโรงงานและชนิดของโรงงาน มีการเตรียมการวางแผนงานตั้งแต่เริ่มก่อตั้งโรงงาน

5.2 Partly Planned Estate ประกอบด้วยโรงงานหลายประเภท มีลักษณะเฉพาะและมีขีดจำกัดของการลงทุน

5.3 Open Estate ประกอบด้วยโรงงานหลายประเภทและเป็นโรงงานที่เริ่มตั้งขึ้นใหม่

การจัดประเภทของนิคมอุตสาหกรรม นอกจากจะจัดแบ่งตามแบบของ Peter H. Glockner ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น อาจจะจัดประเภทของนิคมอุตสาหกรรมออกเป็น 2² แบบคือ

1. การจัดแบ่งตามวัตถุประสงค์ในการใช้ประโยชน์ แบ่งได้เป็น

1.1 นิคมอุตสาหกรรมทั่วไป เป็นนิคมอุตสาหกรรมที่ไม่ได้มีจุดประสงค์เฉพาะมุ่งที่จะจัดสรรที่ดินที่พัฒนาแล้วเพื่อการอุตสาหกรรมเป็นหลัก อาจแบ่งออกเป็น

ก. นิคมอุตสาหกรรมสะอาด หรือปราศจากมลภาวะ (Clean Industry/ Non Pollutive Industry)

ข. นิคมอุตสาหกรรมสำหรับอุตสาหกรรมที่มีมลภาวะ ที่สามารถกำจัดได้โดยง่าย (Semi Pollutive Industry)

ค. นิคมอุตสาหกรรมสำหรับอุตสาหกรรมที่มีมลภาวะมาก (Heavy Pollutive Industry)

1.2 เขตอุตสาหกรรมส่งออก (Export Processing Zone or Export Free Zone) เป็นนิคมอุตสาหกรรมที่จัดตั้งขึ้นเพื่ออุตสาหกรรมที่ผลิตหรือประกอบการส่งออกเท่านั้น โดยที่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมในเขตนี้จะได้รับสิทธิและผลประโยชน์ทางภาษีศุลกากรและภาษีที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ และยังเป็น การชักจูงให้ชาวต่างชาติมาลงทุนอีกด้วย

2. การจัดแบ่งตามลักษณะ

2.1 นิคมอุตสาหกรรมสำหรับโรงงานโดยเฉพาะ นิคมอุตสาหกรรมแบบนี้มักเป็นนิคมขนาดเล็ก ตั้งอยู่รอบ ๆ เมืองใหญ่ เพราะสะดวกต่อการขนถ่ายสินค้าทั้งทางบก ทางน้ำ ทางอากาศ และสาธารณูปโภค มักเป็นอุตสาหกรรมประเภทการขยาย ซ่อม เครื่องมือ เครื่องจักร ผลิตผลทางการเกษตร และเครื่องอุปโภคบริโภค

2.2 นิคมอุตสาหกรรมที่มีบริเวณเพื่อการอุตสาหกรรมและที่อยู่อาศัยร่วมกัน มักจะเป็นโรงงานขนาดย่อมทางหัตถกรรมเป็นหลัก

²จำรูญ วัชรวิทย์, นิคมอุตสาหกรรม, วารสารการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย, ปีที่ 3 ฉบับที่ 6 (พฤศจิกายน - ธันวาคม), หน้า 19

2.3 นิคมอุตสาหกรรมสมบูรณ์แบบ เป็นนิคมอุตสาหกรรมประเภทที่มีอาณาบริเวณกว้างขวาง อาจเป็นเมืองใหม่ที่จัดตั้งขึ้นมาโดยมีการจัดสรรบริเวณเพื่อการอุตสาหกรรม เคหะสถาน สวนสาธารณะ ดันหนาการ ศูนย์การค้า และสิ่งอำนวยความสะดวกเท่าที่จำเป็น ต่อการดำรงชีวิตอยู่ด้วยกันอย่าง เป็นสัดส่วน มีการวางแผนอย่างกว้างขวางและรอบคอบ เพื่อ ก่อให้เกิดสมดุลย์ระหว่างภาคการผลิต การจัดจำหน่าย และการบริโภค

ประวัติความเป็นมาของนิคมอุตสาหกรรม³

นิคมอุตสาหกรรมถือกำเนิดขึ้นในสหราชอาณาจักร เป็นแห่งแรก ในปี พ.ศ. 2439 มีเอกชนเป็นผู้ดำเนินการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมขึ้นที่ Trafford Park เมือง Manchester คือ Trafford Park Estate Limited ได้รับสมญานามว่าเป็นมารดาแห่งนิคมอุตสาหกรรม (Mother of Industrial Estates) ต่อมาก็มีการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมแห่งที่สองขึ้น ดำเนินการโดยเอกชนอีกเช่นกัน จัดตั้งเป็น The Clearing Industrial District ใกล้เมือง Chicago Illinois ในประเทศสหรัฐอเมริกา เมื่อปี พ.ศ. 2442

ความคิดเกี่ยวกับการพัฒนานิคมอุตสาหกรรมในประเทศอังกฤษและสหรัฐอเมริกาได้เริ่มขึ้น ในระยะเวลาใกล้เคียงกัน โดยประเทศอังกฤษในขณะนั้นกำลังประสบกับภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ รัฐบาลจึงได้ริเริ่มโครงการนิคมอุตสาหกรรมขึ้น เพื่อแก้ไขและบรรเทาภาวะการว่างงานเขต อุตสาหกรรมที่กำลังเผชิญอยู่ และแก้ไขภาวะพื้นที่เสื่อมโทรม (Depressed Area) ส่วนในประเทศ สหรัฐอเมริกานั้น เอกชนเป็นผู้ที่เข้ามามีบทบาทในการริเริ่มจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมขึ้นในช่วง สงครามโลกครั้งที่ 2 เพราะได้มีอุตสาหกรรมเกิดขึ้นมากมาย ส่วนในยุโรป นิคมอุตสาหกรรม เริ่มไปอย่างช้า ๆ และเป็นที่ยอมรับกันในหลายประเทศ เช่น เยอรมัน ออสเตรีย และประเทศ แถบสแกนดิเนเวีย ฯลฯ โดยมีแนวโน้มจะเจริญมากกว่าที่เป็นอยู่ในประเทศอังกฤษ และสหรัฐ อเมริกา

ความสำเร็จของนิคมอุตสาหกรรมในอังกฤษส่งผลให้ประเทศในเครือจักรภพอังกฤษนำเอา นิคมอุตสาหกรรมมาใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาอุตสาหกรรม อาทิเช่น อินเดีย ได้มีการกระจาย อุตสาหกรรมไปยังส่วนต่าง ๆ ของประเทศ แต่เดิมนิคมอุตสาหกรรมจัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อใช้ เป็นเครื่องมือในการพัฒนาท้องถิ่นหรือพัฒนาเมือง เช่น ในประเทศอังกฤษ ต่อมาหลังจาก สงครามโลกครั้งที่ 1 การอุตสาหกรรมในประเทศสหรัฐอเมริกาเจริญรุดหน้ามากจนเกิดปัญหาการ

³William Bredo, Industrial Estates, Tool for Industrialization, The Free Press 1960, Reprinted from *ibid.*, page 53.

ขาดแคลนทำเลที่เหมาะสมในการจัดตั้งหรือขยายโรงงาน ประกอบกับปัญหาการจราจรติดขัดและขาดแคลนที่จอดรถ จึงทำให้จุดมุ่งหมายในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม เปลี่ยนมาสู่รูปแบบในปัจจุบัน

ประเทศสหรัฐอเมริกา

การพัฒนาบริเวณอุตสาหกรรมได้เริ่มต้นในคริสต์ศตวรรษที่ 19 ในเมือง Chicago ปี ค.ศ. 1899 (พ.ศ. 2442) ได้แก่ The Clearing Industrial District มีเนื้อที่ 5,000 ไร่ การขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในระยะแรกเป็นไปอย่างเชื่องช้า ในปี พ.ศ. 2483 มีโครงการเพียง 33 โครงการ ซึ่งถ้าเทียบกับปี พ.ศ. 2500 ซึ่งมี 302 โครงการและประมาณ 90% ของโครงการนิคมอุตสาหกรรมเหล่านี้ มีส่วนช่วยเร่งรัดกิจการอุตสาหกรรมให้พัฒนาก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว ในช่วงก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 โดยเฉพาะในปี พ.ศ. 2493 ได้มีอัตราเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว

เนื่องจากนโยบายการกระจายอุตสาหกรรมซึ่งมีเป้าหมายเพื่อ

1. ลดต้นทุนการผลิต และคงไว้ซึ่งการแข่งขัน
2. จัดภาวะการขาดแคลนสิ่งอำนวยความสะดวก สำหรับโรงงาน
3. แสวงหาดลาดหรือแหล่งวัตถุดิบ
4. ปรับปรุงการขนส่ง และให้มีการใช้แรงงานในท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง

ในเขตนอกเมืองหลวง

5. กระจายอุตสาหกรรมออกไปเพื่อรับภาวะถูก เงินของชาติ

จากนโยบายดังกล่าวข้างต้นทำให้มีนิคมอุตสาหกรรมเกิดขึ้นหลายแห่งในท้องถิ่นต่าง ๆ โรงงานหลายโรงงานกระจายสาขาของคนออกไปอย่างรวดเร็วและเป็นจำนวนมาก ส่งผลให้ท้องถิ่นมีความเจริญและภาวะการครองชีพของประชากรในท้องถิ่นนั้น ๆ ดีขึ้น ต่อมาหลังจากปี พ.ศ. 2489 อัตราการจัดสร้างนิคมอุตสาหกรรมได้เพิ่มขึ้นถึง 75% และนิคมอุตสาหกรรมเหล่านี้ส่วนมากตั้งอยู่ในเมืองที่มีประชากรหนาแน่นประมาณ 75,000 - 100,000 คน

ประเทศอังกฤษ

การพัฒนาอุตสาหกรรมในประเทศอังกฤษ ได้เริ่มต้นในระยะเวลาใกล้เคียงกับประเทศสหรัฐอเมริกา แต่มีข้อที่น่าสนใจกว่าคือ

1. การเริ่มนิคมอุตสาหกรรมมีความแตกต่างกับการริเริ่มในอเมริกา กล่าวคือนิคมอุตสาหกรรมในอังกฤษเกิดขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาการว่างงานและพื้นที่เสื่อมโทรม แต่ในประเทศสหรัฐอเมริกาเกิดจากการมีอุตสาหกรรมเกิดขึ้นมากมาย

2. นิคมอุตสาหกรรมได้แพร่หลายเข้าไปในประเทศในเครือจักรภพอังกฤษ ส่งผลให้ประเทศอังกฤษได้รับประสบการณ์จากประเทศเหล่านี้มากมาย ประกอบกับรัฐบาลอังกฤษมีบทบาทในการส่งเสริมนิคมอุตสาหกรรมมากกว่ารัฐบาลของสหรัฐอเมริกา

การจัดแบ่งนิคมอุตสาหกรรมในประเทศอังกฤษแบ่งได้ 4 ประเภทคือ

1. นิคมอุตสาหกรรมที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อการค้า เช่น Trafford Park และ Slough
2. นิคมอุตสาหกรรมที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาชุมชน เช่น New Towns of Busidon และ Harlow

3. นิคมอุตสาหกรรมที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาพื้นที่ กระตุ้นให้มีอุตสาหกรรมใหม่ ๆ เกิดขึ้น และเป็นการส่งเสริมให้มีการจ้างแรงงานเพิ่มขึ้น เช่นที่ Team Valley และ Hillington

4. นิคมอุตสาหกรรมที่มีจุดมุ่งหมายสอดคล้องกับการพิจารณาจัดตั้งแหล่งที่อยู่อาศัยในชนบท ต่อมา มีการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมขึ้นหลายแห่งโดยเอกชน เช่น

- Slough Estates Limited เริ่มดำเนินงานในปี พ.ศ. 2467 ในเนื้อที่ 1,750 ไร่ และเป็นนิคมอุตสาหกรรมที่ประสบความสำเร็จมากที่สุด

- Trafford Park Estates Limited ได้ดำเนินการในปี พ.ศ. 2493 ในเนื้อที่ 5,000 ไร่ ใกล้กับท่าเรือแมนเชสเตอร์

- Queensbury และ Park Royal เป็นนิคมอุตสาหกรรมชนิดเดียวกับ Welwyn และ Letchworth ซึ่งจัดตั้งขึ้นมาเพื่อให้สัมพันธ์กับการวางผังเมืองของประเทศ และมีจุดมุ่งหมายเพื่อการค้า

การจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมในระยะแรก มีวัตถุประสงค์หลักในด้านการเงิน และเน้นในด้านการจัดซื้อและพัฒนาที่ดินเพื่อจัดสร้างโรงงาน โดยให้เช่าหรือขายโรงงานด้วย มีการให้เงินกู้ล่วงหน้า หากอุตสาหกรรมนั้นต้องการสร้างโรงงานเอง ต่อมา มีการจัดบริการให้เช่าโรงงานมาตรฐาน รวมทั้งการจัดสร้างสิ่งสาธารณูปโภคคู่กันไปด้วย

รัฐบาลอังกฤษได้เริ่มพัฒนาอุตสาหกรรมในปี พ.ศ. 2437 เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ปัญหาแหล่งชุมชน เช่น แหล่งสลัมและทำการแก้ไขปัญหาด้านอุตสาหกรรมซึ่งได้รับผลสำเร็จพอสมควร ต่อมาในระยะเวลาที่ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ อังกฤษถูกโจมตีทางอากาศ โรงงานอุตสาหกรรมต่าง ๆ ถูกทำลาย ดังนั้นเมื่อสถานการณ์ดีขึ้น รัฐบาลจึงเริ่มวางผังเมืองของประเทศและได้กันบริเวณครึ่งหนึ่งของประเทศไว้เพื่อการพัฒนาอุตสาหกรรม การพัฒนาอุตสาหกรรมเกิดขึ้นเป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2479 ที่ Team Valley ใน Durham ภายใต้กฎหมาย The Special Area ต่อมาในปี พ.ศ. 2480 ได้จัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมที่ใหญ่ที่สุดคือ Trafford South Wales และ Hallington ใกล้ ๆ กับเมือง Glasgow Scotland

ในปี พ.ศ. 2490 กระทรวงพาณิชย์ได้ทำหน้าที่จัดหาแหล่งที่ตั้งให้แก่กิจการอุตสาหกรรม รวมทั้งสร้างเส้นทางคมนาคม และสาธารณูปโภคขึ้นในเมืองใหญ่ ๆ และในพื้นที่ที่ประกอบกิจการเกษตรกรรมไม่ได้ผล เพื่อเปิดโอกาสให้มีการจ้างแรงงานเพิ่มขึ้นในบริเวณที่ทำการพัฒนาแล้ว นอกจากนี้กระทรวงพาณิชย์มีหน้าที่ในการวางผังเมืองส่วนท้องถิ่นด้วย โดยได้รับความช่วยเหลือจากกระทรวงการเคหะ และเทศบาลในท้องถิ่นนั้น ๆ จากหน้าที่ของกระทรวงพาณิชย์ที่กล่าวมา จะเห็นว่าประเทศอังกฤษได้ทำการพัฒนาอุตสาหกรรมควบคู่ไปกับการพัฒนาแหล่งชุมชน

ประเทศในเอเชียอาคเนย์

ในที่นี้จะกล่าวถึงวิวัฒนาการของนิคมอุตสาหกรรมในเอเชียอาคเนย์⁴ หลังจากสงครามโลกครั้งที่ 2 ผ่านไป ประเทศในเอเชียอาคเนย์ต่างพยายามเร่งรัดพัฒนาให้มีเอกราชทางเศรษฐกิจ ในครึ่งหลังช่วงทศวรรษ 1960 ภาวะการเมืองของประเทศเหล่านี้มีเสถียรภาพมั่นคงขึ้น ประกอบกับผลกระทบจากสงครามเวียดนาม ทำให้เศรษฐกิจขยายตัวอย่างกว้างขวางและเริ่มมีแนวโน้มที่จะพัฒนาเป็นประเทศอุตสาหกรรมเด่นชัดขึ้น วิวัฒนาการของนิคมอุตสาหกรรมของประเทศต่าง ๆ ในเอเชียอาคเนย์โดยสังเขปมีดังนี้

ประเทศมาเลเซีย

รัฐบาลมาเลเซียได้ดำเนินการตามนโยบายจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมขึ้นทั่วประเทศอย่างมี

⁴ จำรูญ วัชรภักย์, นิคมอุตสาหกรรม, วารสารการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย, ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 (มกราคม - กุมภาพันธ์ 2521), หน้า 6 - 9

ประสิทธิภาพโดยรัฐบาลมลายู (State Government) กล่าวคือ รัฐแต่ละรัฐดำเนินการจัดการ นิคมอุตสาหกรรมของตนโดยอิสระ เช่น รัฐปีนังมีหน่วยงานอิสระเรียกว่า Penang Development Corporation (PDC) ซึ่งจัดตั้งขึ้นตามกฎหมาย ดำเนินงานควบคุมรับผิดชอบ กำหนดนโยบาย ทางเศรษฐกิจของรัฐ ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ๆ และหน่วยงานของเอกชนซึ่งมีจุดมุ่งหมาย ในการพัฒนาอุตสาหกรรมของรัฐ ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะในการผลิตสินค้าควบคุมมาตรฐานสินค้า ให้ข่าวสารทางด้านตลาดหุ้น ให้การฝึกอบรมคนงานและเด็กวัยรุ่น และเผยแพร่ข่าวชักนำชาว ต่างประเทศมาลงทุน ส่วนรัฐซาลังงอร์มี Selangor State Development Corporation (SSDC) เป็นหน่วยงานอิสระดำเนินการนิคมอุตสาหกรรมเช่นเดียวกับ PDC ของรัฐปีนัง

นิคมอุตสาหกรรมของประเทศมาเลเซียมีเขตการค้าเสรีควบคู่ไปด้วย โดยแต่ละรัฐ พิจารณาถึงที่ตั้งของนิคมอุตสาหกรรมโดยดูจาก

1. เขตการค้าเสรี ตั้งอยู่ในบริเวณที่มีการคมนาคมสะดวก ใกล้สนามบิน หรือท่าเรือ ซึ่งประกอบด้วยโรงงานขนาดกลาง ขนาดเบา ทำการผลิตสินค้าที่สะดวกต่อการส่งออก
2. นิคมอุตสาหกรรมใดที่มีบริเวณกว้างขวางและมีลักษณะบริเวณตามข้อ 1 ก็จะมีบริเวณการค้าเสรีรวมอยู่ด้วย

นิคมอุตสาหกรรมส่วนใหญ่เป็นลักษณะของการสร้างเมืองใหม่ โดยแบ่ง เขตออกเป็น

บริเวณอุตสาหกรรม	หากมีพื้นที่มากก็จัดให้มีอุตสาหกรรมหนัก อุตสาหกรรมขนาดกลาง และอุตสาหกรรมขนาดเบา
บริเวณที่พักอาศัย	จัดให้มีบริการสาธารณูปโภค การศึกษา การสาธารณสุข สถานที่ทำการรัฐบาล และบริการอื่น ๆ อย่างสมบูรณ์
บริเวณการค้าเสรี	นิคมใดที่มีพื้นที่ซึ่งมีคุณสมบัติตามข้อ 1 และ 2 ที่กล่าวมาข้างต้น ก็จัดให้เขตการค้าเสรีรวมอยู่ด้วย

ปัจจุบันประเทศมาเลเซียมีนิคมอุตสาหกรรมจำนวนถึง 79 แห่ง 69 แห่งอยู่ในแหลม มลายู 5 แห่งอยู่ในซาบฮาร์ และ 5 แห่งอยู่ในซาราวัก พื้นที่ทั้งหมดของนิคมอุตสาหกรรม รวมกันเท่ากับ 24,258 เอเคอร์ นิคมอุตสาหกรรมของมาเลเซียส่วนมากมักจะตั้งอยู่ริมฝั่งทะเล และเนื่องจากประเทศมาเลเซียมีที่ดินจำกัด จึงจัดสรรที่ดินเพื่อให้เช่าเท่านั้น

ประเทศสิงคโปร์

สิงคโปร์เป็นประเทศที่มีที่ดินจำกัด จึงดำเนินงานในการใช้ที่ดินให้เป็นประโยชน์มากที่สุด โดยจัดนิคมอุตสาหกรรมในรูปแบบนิคมอุตสาหกรรมสมบูรณ์แบบ มีการดำเนินการคล้ายกับประเทศมาเลเซีย เป็นลักษณะของการสร้างเมืองใหม่ โดยแบ่งบริเวณออกเป็น 3 บริเวณ

1. บริเวณอุตสาหกรรม
2. บริเวณที่พักอาศัย
3. บริเวณท่าเรือ

นิคมอุตสาหกรรมที่ประสบผลสำเร็จ ได้แก่ Jurong Industrial Estate โรงงานในนิคมอุตสาหกรรมของสิงคโปร์มักเป็นโรงงานอุตสาหกรรมหนัก อุตสาหกรรมเคมีและเครื่องจักรกล ซึ่งล้วนแต่ได้รับการสนับสนุนด้าน เงินลงทุนจากต่างประเทศ

ประเทศไต้หวัน

นิคมอุตสาหกรรมที่มีชื่อเสียงมักเป็นนิคมอุตสาหกรรม เขตอุตสาหกรรมส่งออก (Export Processing Zone) และเป็นประเทศแรกในเอเชียที่ได้จัดตั้งเขตอุตสาหกรรมส่งออกขึ้น นิคมอุตสาหกรรมส่งออกที่สำคัญ ได้แก่

1. นิคมอุตสาหกรรมที่เมืองเกาสุง (Kaosiung) ตั้งอยู่ใกล้กับท่าเรือและอยู่ในเขตหัวเมือง ซึ่งทำให้เกิดปัญหาความแออัดของการจราจร การขาดแคลนที่พักอาศัยของคณงานเพราะราคาที่ดินในเมืองแห่งนี้สามารถจะจัดหาที่ดินได้
2. นิคมอุตสาหกรรมที่เมืองไถchung (Taichung) ซึ่งอยู่ในเขตชานเมืองก็ประสบปัญหาด้านการจราจร และการขนส่งไปยังท่าเรือ
3. นิคมอุตสาหกรรมที่เมืองนานซื่อ (Nantze) ตั้งอยู่ห่างจากท่าเรือเมืองเกาสุงประมาณ 10 กิโลเมตร

ประเทศไต้หวันมีมาตรการพิเศษในการจูงใจให้นักลงทุนมาประกอบการในนิคมอุตสาหกรรม เช่น มาตรการทางภาษีอากร และที่สำคัญคือแรงงานของไต้หวันมีประสิทธิภาพสูง ชยันและไม่มีปัญหาแรงงาน จึงปรากฏว่าประสบผลสำเร็จงดงาม นักลงทุนจากสหรัฐอเมริกา ยุโรป และ

ญี่ปุ่นได้เปิดโรงงานผลิตสินค้าของคนในไต้หวัน เป็นอันมาก

ประเทศญี่ปุ่น

การจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมของญี่ปุ่นมักเป็นไปเพื่อสนองนโยบายการพัฒนาท้องถิ่น เป็นหลัก ในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมของญี่ปุ่นแบ่งได้ 3 ประเภท

1. นิคมอุตสาหกรรมเพื่อพัฒนาบริเวณเสื่อมโทรม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพผลิตหรือ เปลี่ยนประเภทพลังงานที่ใช้ในโรงงาน ทั้งนี้มีมาตรการทางภาษีอากรและการเงินสนับสนุน

2. นิคมอุตสาหกรรมเพื่อลดช่องว่างระหว่างบริเวณชุมชนรายได้สูงกับบริเวณชุมชนรายได้ต่ำ ทั้งนี้เพื่อเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมจะเห็นได้จากการที่รัฐบาลญี่ปุ่นให้ความสนับสนุนแก่ผู้จัดตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชนบทซึ่งเป็นบริเวณชุมชนรายได้ต่ำ โดยออกกฎหมายพิเศษประกอบด้วยมาตรการทางภาษีอากรและการเงิน

3. นิคมอุตสาหกรรมขนาดใหญ่เพื่อพัฒนาโรงงานในนครใหญ่ ๆ ทั้งนี้เป็นการประสานกันระหว่างผลประโยชน์ของอุตสาหกรรมกับการพัฒนานครและการอนุรักษ์ภาวะแวดล้อม นิคมอุตสาหกรรมประเภทนี้มักจัดสร้างเป็นแบบการสร้างเมืองใหม่หรือเมืองบริการ

ประเทศญี่ปุ่นมีประชาชนที่มีประสิทธิภาพ และประชาชนทุกคนต่างมีความพยายามจะสร้างประเทศของตนให้เจริญก้าวหน้าทัดเทียมประเทศทางภาคตะวันตก จึงทำให้การพัฒนานิคมอุตสาหกรรมเป็นไปอย่างสะดวก

ประเทศสาธารณรัฐเกาหลี⁵

ในบรรดาประเทศในเอเชียอาคเนย์ เกาหลีใต้เป็นประเทศที่มีการพัฒนานิคมอุตสาหกรรม รองจากประเทศญี่ปุ่น นับได้ว่าเป็นตัวอย่างอันดีของการส่งเสริมกิจการนิคมอุตสาหกรรม นิคมอุตสาหกรรมในเกาหลีใต้มีอยู่หลายประเภทด้วยกัน เช่น

- นิคมอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก (Export Industrial Estates) ซึ่งเริ่มจัดตั้ง

⁵ วิโรจน์ กลั่นเป่า, วารสารเศรษฐกิจ, ปีที่ 5 เล่ม 6 เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2516

ในปี พ.ศ. 2508 อุตสาหกรรมที่เข้าไปดำเนินการได้แก่ อุตสาหกรรมประเภทอิเล็กทรอนิกส์ สิ่งทอ เครื่องเล่น และหมอลอย นิคมอุตสาหกรรมชนิดนี้ได้จัดตั้งขึ้นที่เมืองมาฆาน

- นิคมอุตสาหกรรมในชนบท (Provincial Industrial Estates) เป็นการกระจายอุตสาหกรรมออกไปสู่ท้องถิ่นในชนบท อุตสาหกรรมประเภทนี้รัฐบาลให้การสนับสนุนโดยออกกฎหมายว่าด้วยการพัฒนาอุตสาหกรรมในชนบท (Local Industrial Development Law) โดยผู้ประกอบกิจการอุตสาหกรรมในนิคมจะได้รับการยกเว้นอากรทุกประเภทในระยะ 5 ปีแรก นับตั้งแต่เริ่มดำเนินการ หลังจากนั้นจะได้รับการลดหย่อนภาษีอีกเป็นเวลาถึง 3 ปี

- นิคมอุตสาหกรรมหลัก (Key Industrial Estates) เป็นนิคมอุตสาหกรรมที่จัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นแหล่งประกอบการของอุตสาหกรรมขนาดใหญ่โดยเฉพาะ เช่น อุตสาหกรรมกลั่นน้ำมัน อุตสาหกรรมเคมีจากน้ำมัน อุตสาหกรรมเหล็ก เป็นต้น นิคมอุตสาหกรรมประเภทนี้นิยมจัดตั้งตามบริเวณชายฝั่งทะเลที่มีท่าเรือ ถนน ทางรถไฟ และสิ่งอำนวยความสะดวกพร้อม

- นิคมอุตสาหกรรมเฉพาะประเภท (Specific Industrial Estates) เป็นนิคมอุตสาหกรรมที่จัดตั้งขึ้นเพื่อให้อุตสาหกรรมประเภทเดียวกันเข้าไปดำเนินการอยู่ด้วยกัน อุตสาหกรรมที่อยู่ในประเภทนี้ได้แก่ เครื่องจักรกล พลาสติก และผลิตภัณฑ์อิเล็กทรอนิกส์

นอกจากนิคมอุตสาหกรรมดังกล่าวข้างต้นแล้ว ประเทศสาธารณรัฐเกาหลีใต้ได้จัดตั้งเขตการค้าเสรีเพื่อส่งออก (Free Export Zone) ขึ้น อุตสาหกรรมที่จะจัดตั้งขึ้นในนิคมนี้ต้องเป็นอุตสาหกรรมที่มีส่วนในการส่งออก การประกอบการจะต้องใช้เทคนิคสูงและมีแรงงานเป็นปัจจัยผลิตที่สำคัญ

ประเทศฟิลิปปินส์

ได้จัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมส่งออกขึ้น โดยศึกษาจากประเทศไต้หวัน นิคมอุตสาหกรรมส่งออกที่จัดตั้งขึ้นคือ Bataan Export Processing Zone ซึ่งเป็นนิคมอุตสาหกรรมที่ใหญ่มาก มีสาธารณูปโภคและสาธารณูปการพร้อม รวมทั้งสนามบินพาณิชย์แห่งใหม่ ทั้งนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการ Manila Bay Development Program ซึ่งเป็นโครงการพัฒนาเมืองใหม่ของฟิลิปปินส์ นอกจากนี้ยังมีนิคมอุตสาหกรรมในเมืองสำคัญต่าง ๆ ด้วย เช่น เมือง Bagio เมือง Mactan และเมือง Cavite เป็นต้น

ประเทศไทย

ได้จัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมขึ้น 3 แห่ง ได้แก่ นิคมอุตสาหกรรมบางชัน นิคมอุตสาหกรรมทั่วไปและเขตอุตสาหกรรมส่งออกภาคกระบี่ นิคมอุตสาหกรรมบางปู และยังมีโครงการจัดสร้างนิคมอุตสาหกรรมต่าง ๆ อีกหลายแห่ง ซึ่งรายละเอียดต่าง ๆ จะได้กล่าวต่อไป

ความเป็นมาของนิคมอุตสาหกรรมในประเทศไทย

ในปี พ.ศ. 2504 รัฐบาลในสมัยจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ เป็นนายกรัฐมนตรี ได้มีนโยบายเร่งรัดการส่งเสริมอุตสาหกรรมต่าง ๆ โดยให้กระทรวงอุตสาหกรรมดำเนินการต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. การจัดตั้งคณะกรรมการพิจารณาเรื่องการลงทุน ซึ่งขึ้นตรงต่อสำนักนายกรัฐมนตรี มีหน้าที่ศึกษาค้นคว้าพิจารณาเผยแพร่ ชักชวน แนะนำ ตลอดจนให้ความสะดวก เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ผู้ประกอบการลงทุนทั้งในและต่างประเทศมาลงทุนทำกิจการอุตสาหกรรมในประเทศไทยมากขึ้น
2. กระทรวงมหาดไทยได้จัดตั้งคณะกรรมการเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ กรมมหาดไทย กรมที่ดิน กรมโยธาเทศบาล กรมประชาสัมพันธ์ เทศบาลกรุงเทพมหานคร และจังหวัดที่เกี่ยวข้อง ให้ดำเนินการพิจารณาเรื่องกำหนดเขตที่ดินที่จะสร้างกิจการอุตสาหกรรม ณ ชานพระนครขึ้น ทั้งนี้ได้มีเจ้าหน้าที่กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงเกษตร และสภาพพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ ร่วมเป็นกรรมการพิจารณาด้วย โดยมีรองปลัดกระทรวงมหาดไทยเป็นประธาน คณะกรรมการคณะนี้มีหน้าที่พิจารณาแผนผังย่านอุตสาหกรรมที่กรมโยธาเทศบาลได้วางไว้ให้เหมาะสม พิจารณาคำขออนุญาตของผู้ประสงค์จะขอตั้งโรงงาน โดยพิจารณาให้ตั้งในสถานที่ที่ได้กำหนดไว้ แล้วจึงส่งเรื่องให้กระทรวงอุตสาหกรรมพิจารณาในด้านวิธีการดำเนินงาน และเครื่องจักรที่ใช้ในการประกอบอุตสาหกรรมต่อไป
3. นอกจากคณะกรรมการชุดนี้แล้ว กระทรวงมหาดไทยยังได้แต่งตั้งอนุกรรมการเจ้าหน้าที่อีกชุดหนึ่ง ประกอบด้วยผู้แทนกรมอัยการ กระทรวงยุติธรรม กรมมหาดไทย กรมโยธา เทศบาล กรมประชาสัมพันธ์ กรมที่ดิน และเทศบาลนครกรุงเทพ โดยมีอธิบดีกรมโยธาเทศบาลเป็นประธาน

อนุกรรมการชุดนี้มีหน้าที่พิจารณาแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับผังเมืองที่มีใช้อยู่แล้วหรือทำการร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการใช้ที่ดินใหม่ด้วยความประสงค์ที่จะให้มีการกำหนดย่านต่าง ๆ

รวมทั้งย่านอุตสาหกรรมให้แน่นอนและถือปฏิบัติได้ ในฐานะที่กรมโยธาเทศบาลเป็นเจ้าหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทย และมีหน้าที่กำหนดแผนผังบริเวณย่านอุตสาหกรรมในสมัยนั้นโดยกำหนดบริเวณชานพระนคร ส่วนย่านอุตสาหกรรมภายในเขตกรุงเทพได้ทำสัญญาตกลงให้วางผังเมืองโดยนักผังเมืองชาวอเมริกา

การกำหนดผังเมืองบริเวณดังกล่าว ได้จัดทำขึ้นโดยถือว่าศูนย์กลางจำหน่ายผลิตภัณฑ์โรงงานผลิตได้อยู่ที่กรุงเทพเป็นจุดรวม ซึ่งรวมทั้งการส่งออกไปยังต่างจังหวัดและนอกประเทศด้วย ฉะนั้นจึงได้กำหนดให้มีพื้นที่อุตสาหกรรม (Industrial Area) ขึ้นที่ชานพระนครทั้ง 4 ทิศ โดยแบ่งออกเป็น 4 พื้นที่ด้วยกัน

พื้นที่ทิศเหนือ	อยู่ในท้องที่จังหวัดปทุมธานี
พื้นที่ทิศใต้	อยู่ในท้องที่จังหวัดสมุทรปราการ
พื้นที่ทิศตะวันออก	อยู่ในท้องที่จังหวัดกรุงเทพ
พื้นที่ทิศตะวันตก	อยู่ในท้องที่จังหวัดนครปฐม

ในแต่ละพื้นที่จะแบ่งเป็นเขต ๆ ตามความเหมาะสม เช่น แบ่งเป็นเขต 1 เขต 2 เขต 3 ตามลำดับรวมเป็น 9 เขตด้วยกัน

ต่อมากระทรวงอุตสาหกรรมได้พิจารณาเห็นว่า การจัดตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในบริเวณใกล้กับกรุงเทพ หรือการปรับปรุงขยายโรงงานเป็นปัญหาสำคัญของผู้ประกอบการอุตสาหกรรม เพราะที่ดินมีราคาแพง และหาพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับตั้งโรงงานได้ยาก จึงหาทางช่วยเหลือโดยการจัดหาที่ดินในทำเลที่เหมาะสมตั้งเป็นนิคมอุตสาหกรรมขึ้นและจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวก พร้อมทั้งสาธารณูปการ และให้ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมสามารถเช่าหรือเช่าซื้อที่ดินในนิคมอุตสาหกรรมในราคาต่ำ กระทรวงอุตสาหกรรมได้เสนอคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 16 ตุลาคม พ.ศ. 2504 และคณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 14 พฤศจิกายน พ.ศ. 2504 อนุมัติให้กระทรวงอุตสาหกรรมจัดซื้อที่ดินเพื่อตั้งเป็นนิคมอุตสาหกรรมได้ในวงเงิน 16 ล้านบาท โดยในขั้นต้นให้ใช้เงินของโรงงานสุราบางยี่ขันไปก่อน แล้วจึงตั้งงบประมาณขอใช้เป็นรายปี

กระทรวงอุตสาหกรรมได้ตั้งคณะกรรมการพิจารณาจัดซื้อที่ดินเพื่อจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมขึ้น โดยมีรองปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม (นายบุญ ไโรจนุรานนท์) เป็นประธานกรรมการ คณะกรรมการ

ได้เริ่มดำเนินการจัดซื้อที่ดินที่ตำบลคลองหนึ่ง อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ประมาณกิโลเมตรที่ 40.7 ของถนนพหลโยธิน การจัดซื้อที่ดินบริเวณนี้ได้มีขึ้นตั้งแต่ พ.ศ. 2504 ถึง พ.ศ. 2506 ได้ที่ดินทั้งสิ้น 2,430 ไร่ เป็นจำนวนเงิน 10.7 ล้านบาท ซึ่งเป็นบริเวณที่เหมาะสมสำหรับการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม สามารถรับวัตถุดิบและแรงงานที่มาจากภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้สะดวก และการขนส่งผลิตภัณฑ์จากนิคมอุตสาหกรรมสู่ตลาดในกรุงเทพฯ ได้ทั้งทางถนนและทางน้ำ

การจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมนี้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่หนึ่ง ระยะเวลาที่สอง (พ.ศ. 2507 - 2509) ซึ่งกล่าวถึงนโยบายและแนวทางในการพัฒนาอุตสาหกรรมไว้ว่า⁶

"อุปสรรคที่สำคัญที่อุตสาหกรรมต้องเผชิญอยู่ในขณะนี้ คือราคาที่ดินในจังหวัดกรุงเทพฯ สูงมาก ฉะนั้นเพื่อแก้ปัญหานี้ รัฐบาลจึงมีนโยบายที่จะจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมขึ้นในบริเวณใกล้เคียงจังหวัด กรุงเทพมหานคร และในต่างจังหวัดบางแห่ง นิคมดังกล่าวมีถนน ไฟฟ้า น้ำประปาและบริการอื่น ๆ พร้อมเพรียง คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนเพื่อกิจการอุตสาหกรรมได้รับมอบหมายจากรัฐบาลให้ร่วมมือกับบริษัทต่างประเทศในการสำรวจย่านอุตสาหกรรมและจัดตั้งนิคม ซึ่งบริษัทนี้ได้เริ่มทำการสำรวจแล้ว"

กรมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรมได้ดำเนินการวางผังเอก เพื่อปรับปรุงที่ดินแปลงนี้ให้เป็นนิคมอุตสาหกรรมแห่งแรกในประเทศไทย แต่เนื่องจากนิคมอุตสาหกรรมเป็นของใหม่ใช้เงินลงทุนมาก ทางราชการจึงใช้เวลาในการพิจารณาด้วยความละเอียดรอบคอบ เป็นเวลานาน เพื่อให้แน่ใจว่าจะได้รับความสำเร็จ ในที่สุดคณะรัฐมนตรีได้อนุมัติในหลักการ และบรรจุในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สอง (พ.ศ. 2510 - 2514) โดยได้ระบุไว้ว่า

"หากการดำเนินงานนี้ได้ผลตามความมุ่งหมาย ก็จะได้ขยายการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมในบริเวณนี้เพิ่มเติมตามความเหมาะสม และจะส่งเสริมให้เกิดนิคมอุตสาหกรรมขึ้นในส่วนภูมิภาค

⁶ สภาพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ, สำนักงานแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. 2504 - 2506 - 2509 ระยะเวลาที่สอง (พ.ศ. 2507 - 2509) (พระนคร, สำนักพิมพ์ประชาช่าง, 2507), หน้า 97

ต่าง ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับผังเมืองและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมืองในอนาคต
ด้วย"⁷

การจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

ความคิดที่จะให้มีนิคมอุตสาหกรรม เป็นความดำริของรัฐบาลไทยหลายสมัยตั้งแต่สมัยต้นของ
รัฐบาลจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ได้เริ่มให้มีการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับแรก
พ.ศ. 2504 - 2509 กำหนดนโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมภายในประเทศเป็นอันดับแรกโดยเฉพาะ
อุตสาหกรรมที่สนับสนุนกิจการเกษตร ตลอดจนกิจการอุตสาหกรรมผลิตทดแทนสินค้านำเข้า เพื่อช่วย
ปรับดุลชำระเงินของประเทศให้ดีขึ้น นโยบายการพัฒนาเขตอุตสาหกรรมหนึ่งได้ออกมาในรูป
พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุนเพื่อกิจการอุตสาหกรรม พ.ศ. 2505 คณะกรรมการส่งเสริมการ
ลงทุนในสมัยนั้นได้เริ่มพิจารณาถึงปัญหาแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรม โดยเฉพาะที่ย่านรังสิตซึ่งในขณะนั้น
ยังไม่มีเอกชนเข้าไปตั้งโรงงาน รัฐบาลในสมัยนั้นยังไม่กล้าตัดสินใจลงทุนจัดพื้นที่ให้เป็นนิคม
อุตสาหกรรมเพื่อบริการอำนวยความสะดวกให้แก่นักลงทุนและจัดอุตสาหกรรมให้เป็นระเบียบเรียบร้อย
เพื่อส่วนรวม รัฐบาลยังมุ่งส่งเสริมเป็นราย ๆ ไป ประกอบกับการจัดทำผังเมืองก็ยังไม่ผลใช้
บังคับ ขณะเดียวกันอัตราการเจริญเติบโตของอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วในช่วงระยะเวลา
10 ปี ระหว่าง พ.ศ. 2506 - 2516 โรงงานอุตสาหกรรมต่าง ๆ จำนวนมากได้เปิดดำเนินการ
ย่านรังสิต ปู่เจ้าสมิงพราย พระประแดง สมุทรปราการ และอ้อมน้อย ซึ่งก่อให้เกิดความเดือดร้อน
แก่ประชาชนในเรื่องสิ่งแวดล้อม เป็นพิษ⁸

รัฐบาลจึงเริ่มมองเห็นความจำเป็นที่ต้องมีนิคมอุตสาหกรรม โดยมอบให้กรมโรงงาน
อุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรมเป็นผู้พิจารณาจัดตั้งขึ้น นิคมอุตสาหกรรมแห่งแรกคือ นิคม
อุตสาหกรรมบางชัน ได้รับงบประมาณก่อสร้างตั้งแต่ปี พ.ศ. 2512 - 2517 กรมโรงงาน

⁷ สภาพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ, สำนักงานแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 2
(พ.ศ. 2510 - 2514) (พระนคร, สำนักนายกรัฐมนตรี, 2510 หน้า 164)

⁸ จำรูญ วัชรราชัย, สาส์นจากผู้อำนวยการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย, เนื่องใน
วาระครบรอบวันสถาปนาการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย, วารสารนิคมอุตสาหกรรมแห่ง
ประเทศไทย, ปีที่ 3 ฉบับที่ 6 (พฤศจิกายน - ธันวาคม 2521), หน้า 4 - 6

อุตสาหกรรมมีโครงการจะจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมใน เขตชานเมืองและในส่วนภูมิภาคอีกหลายโครงการแต่ไม่สามารถลงทุนจัดตั้งได้ เพราะขาดการสนับสนุนอย่างจริงจังจากรัฐบาล

ทางออกของรัฐบาลที่จะเร่งการพัฒนาอุตสาหกรรม พร้อมกับการจัดอุตสาหกรรมให้เป็นระเบียบได้ออกมาในรูปการจัดตั้งหน่วยงานรัฐวิสาหกิจขึ้นมาหน่วยหนึ่ง เพื่อรับภาระจากการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมจากกรมโรงงานอุตสาหกรรมทำในรูปของธุรกิจ โดยเรียกหน่วยงานรัฐวิสาหกิจนี้ว่า "การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย" ถือกำเนิดมาเมื่อวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2515 โดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 339 สมัยจอมพลถนอม กิตติขจร เป็นหัวหน้าคณะปฏิวัติให้จัดตั้งการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย เรียกโดยย่อว่า "กนอ." เป็นนิติบุคคล การที่คณะปฏิวัติจัดตั้งหน่วยงานการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยขึ้น เนื่องจาก

"คณะปฏิวัติพิจารณาเห็นว่า การส่งเสริมอุตสาหกรรมในขณะนี้มีความสำคัญเกี่ยวกับสถานที่ที่จะใช้เป็นที่ตั้งโรงงาน นอกจากนี้การที่ให้เอกชนตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในที่ต่าง ๆ โดยเสรีได้ก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ประชาชนในเรื่องน้ำเสีย เสียง ฝุ่นละออง กลิ่นและควันที่เป็นพิษ ทำให้การขยายตัวของกิจการอุตสาหกรรมดำเนินไปโดยไม่เป็นระเบียบและทางราชการไม่สามารถให้บริการในด้านต่าง ๆ ในการประกอบอุตสาหกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพประกอบกับสมควรจัดตั้งเขตอุตสาหกรรมส่งออก เพื่อส่งเสริมการใช้แรงงานคนในประเทศด้วย เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวข้างต้นจึง เป็นการสมควรที่จะจัดตั้งการนิคมอุตสาหกรรมขึ้น⁹ และให้โอนทรัพย์สิน หนี้ สิทธิ ความรับผิดชอบ ตลอดจนธุรกิจของนิคมอุตสาหกรรมบางชั้น กรมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรมให้แก่ กนอ. ทรัพย์สินดังกล่าวเมื่อหักหนี้ออกแล้วให้ถือเป็นทุนของ กนอ."¹⁰

"ส่วนทางด้าน การส่งเสริมการลงทุนนั้น ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน ตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 227 ประกาศ ณ วันที่ 18 ตุลาคม พ.ศ. 2515 ได้กำหนดขอบเขตการส่งเสริมการลงทุนแก่แหล่งอุตสาหกรรมไว้ดังนี้ "การลงทุนในกิจการที่คณะกรรมการจะให้การส่งเสริมการลงทุนในกิจการที่จำเป็นและสำคัญแก่การเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ เช่น การจัด

⁹ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม 89 ตอนที่ 190 (13 ธันวาคม 2515) หน้า 214

¹⁰เรื่องเดียวกันหน้า 216 - 217

และปรับปรุงที่ดินให้เป็นแหล่งอุตสาหกรรม เพื่อให้ความสะดวกและส่งเสริมการประกอบอุตสาหกรรม"¹¹

จากเหตุดังกล่าวข้างต้น จึงทำให้การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยได้จัดตั้งขึ้นตามประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 339 วันที่ 13 ธันวาคม 2515 และปรับปรุงแก้ไขโดยพระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 19 มีนาคม 2522 ให้เป็นรัฐวิสาหกิจในสังกัดกระทรวงอุตสาหกรรม โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะส่งเสริมและพัฒนาการนิคมอุตสาหกรรมทั่วไปและเขตส่งออก ส่งเสริมการใช้แรงงานและทรัพยากรภายในประเทศ จัดการด้านบริการสาธารณสุข ตลอดจนทั้งสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรม เพื่อดำเนินการผลิตให้เป็นไปอย่างมีระเบียบและมีประสิทธิภาพ ไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญแก่ประชาชนในด้านมลภาวะต่าง ๆ การจัดตั้งการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยได้รับความช่วยเหลือจากกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม โดยให้ยืมสถานที่บนชั้น 3 ของอาคารกองบริการอุตสาหกรรม ณ ซอยกล้วยน้ำว้า 12 เป็นสำนักงานชั่วคราว ปัจจุบันตั้งอยู่ใกล้กับสถานีรถไฟมักกะสัน

วัตถุประสงค์ของการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

1. จัดหาที่ดินที่เหมาะสมเพื่อจัดตั้งหรือขยายนิคมอุตสาหกรรมหรือเพื่อดำเนินธุรกิจอื่นที่เป็นประโยชน์เกี่ยวเนื่องกับ กนอ.
2. ปรับปรุงที่ดินที่ได้มาเพื่อให้บริการตลอดจนการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในการดำเนินงานทั้งสาธารณสุขโลกต่าง ๆ ให้แก่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมในนิคมอุตสาหกรรม
3. ประกอบการให้เช่า ให้เช่าซื้อ และการขายอสังหาริมทรัพย์ หรือสังหาริมทรัพย์ในนิคมอุตสาหกรรม หรือเพื่อประโยชน์เกี่ยวเนื่องกับกิจการอันอยู่ในวัตถุประสงค์ของ กนอ.
4. ดำเนินธุรกิจอื่นที่เป็นประโยชน์เกี่ยวเนื่องกับกิจการอันอยู่ในวัตถุประสงค์ของ กนอ.
5. ร่วมดำเนินงานกับบุคคลอื่นรวมทั้งการเข้าเป็นหุ้นส่วนจำกัดความรับผิดชอบในทางหุ้นส่วนจำกัดหรือถือหุ้นในนิติบุคคลใด ๆ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ที่เป็นประโยชน์ หรือประโยชน์เกี่ยวเนื่องกับกิจการของ กนอ.

¹¹ คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนเพื่อกิจการอุตสาหกรรม, สำนักงาน พ.ร.บ. ส่งเสริมการลงทุนเพื่อกิจการอุตสาหกรรม พ.ศ. 2505, หน้า 2

6. ส่งเสริมและควบคุมนิคมอุตสาหกรรมของเอกชนหรือหน่วยงานของรัฐ

อำนาจหน้าที่ของการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

นอกจาก กนอ. มีอำนาจหน้าที่กระทำการต่าง ๆ ตามวัตถุประสงค์ดังบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยดังกล่าวมาแล้วยังให้รวมถึงอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้ด้วยคือ

1. การสำรวจ วางแผน ออกแบบ ก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกและให้บริการแก่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมรวมทั้งผู้ประกอบการที่เป็นประโยชน์ต่อเมือง
2. การอนุญาตโดยกำหนดประเภทของขนาดของกิจการอุตสาหกรรมในนิคมอุตสาหกรรม
3. การตรวจตราแรงงานในนิคมอุตสาหกรรม
4. การควบคุมการดำเนินงานของผู้ประกอบกิจการอุตสาหกรรมที่เป็นประโยชน์หรือประโยชน์เกี่ยวเนื่องตลอดจนผู้ใช้ที่ดินในนิคมอุตสาหกรรมให้เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับของกฎหมายรวมทั้งการดำเนินงานที่เกี่ยวกับสาธารณสุข และที่กระทบกระเทือนต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม
5. การลงทุน
6. การกู้ยืมเพื่อใช้ในกิจการของ กนอ.
7. การออกพันธบัตรหรือตราสารอื่นใดเพื่อการลงทุน
8. การตรวจรับรองชนิดและปริมาณของวัตถุดิบ หรือผลิตภัณฑ์หรือเครื่องจักรสำหรับกรณีจำเป็นจะต้องออกใบรับรองกรณีที่น่าเข้าหรือนำออกไปจากนิคมอุตสาหกรรม

ระบบการบริหารงาน

จัดตั้งคณะกรรมการขึ้นมาคณะหนึ่งเรียกว่า "คณะกรรมการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย" ประกอบด้วยประธานกรรมการและคณะกรรมการอื่นอีกไม่เกิน 10 คนรวมทั้งผู้ว่าการซึ่งเป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และให้คณะรัฐมนตรีเป็นผู้แต่งตั้งประธานกรรมการและกรรมการอื่นซึ่งไม่ใช่กรรมการโดยตำแหน่งผู้ซึ่งจะดำรงตำแหน่งประธานกรรมการ กรรมการหรือผู้ว่าการ ต้องมีความรู้ความชำนาญเกี่ยวกับบริหารธุรกิจ อุตสาหกรรม วิทยาศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ สถาปัตยกรรมศาสตร์ ผังเมือง เศรษฐศาสตร์ การพาณิชย์ การคลังหรือกฎหมาย

ประธานกรรมการหรือกรรมการที่คณะกรรมการแต่งตั้ง ต้องมีคุณสมบัติดังนี้

1. มีสัญชาติไทย
2. มีอายุไม่เกิน 65 ปีบริบูรณ์

และไม่มีลักษณะต้องห้ามดังนี้

1. เป็นหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลาย
2. เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดหรือคำสั่งชอด้วยกฎหมายให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
3. เป็นข้าราชการการเมือง หรือดำรงตำแหน่งในทางการเมือง
4. เป็นกรรมการพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่ในพรรคการเมือง
5. เป็นผู้มีส่วนได้เสียในสัญญา กับ กนอ. ทั้งนี้ไม่ว่าโดยทางตรงหรือโดยทางอ้อม เว้นแต่ เป็นเพียงผู้ถือหุ้นเพื่อการลงทุนโดยสุจริตในนิติบุคคลที่กระทำการอันมีส่วนได้เสีย เช่นว่านั้น

ให้คณะกรรมการมีอำนาจวางนโยบายและความควบคุมดูแลโดยทั่วไป ซึ่งกิจการของ กนอ. อำนาจ เช่นว่านี้ให้รวมถึง

1. การออกระเบียบหรือข้อบังคับ เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และอำนาจ กระทำกิจการภายในขอบเขตแห่งวัตถุประสงค์
2. การออกระเบียบหรือข้อบังคับการประชุม และการดำเนินกิจการของคณะกรรมการ และคณะอนุกรรมการ
3. การออกระเบียบหรือข้อบังคับการจัดแบ่งส่วนงาน วิธีการปฏิบัติงานและการเงิน ของ กนอ.
4. การออกระเบียบหรือข้อบังคับกำหนดตำแหน่ง อัตราเงินเดือน หรือค่าจ้างของ พนักงานและลูกจ้าง
5. การออกระเบียบหรือข้อบังคับการบรรจุ การแต่งตั้ง การเลื่อนเงินเดือนหรือค่าจ้าง การออกจากตำแหน่ง วินัย การลงโทษ และการอุทธรณ์ การลงโทษของพนักงานและลูกจ้าง
6. การออกระเบียบหรือข้อบังคับการจ่ายค่าพาหนะและเบี่ยงเสียดเดินทาง ค่าเช่าที่พัก ค่าล่วงเวลา และการจ่ายเงินอื่น ๆ

7. การออกระ เบียบหรือข้อบังคับ เกี่ยวกับ เครื่องแบบพนักงานและลูกจ้าง
8. การออกระ เบียบหรือข้อบังคับว่าด้วยการร้องทุกข์ของพนักงานและลูกจ้าง
9. การออกระ เบียบหรือข้อบังคับ เกี่ยวกับบัตรประจำตัว หรือ เครื่องแบบแต่งกายของบุคคลซึ่งปฏิบัติงานใน เขตอุตสาหกรรมส่งออก
10. การออกระ เบียบหรือข้อบังคับ เกี่ยวกับความปลอดภัยในการใช้และรักษาทรัพย์สินของ กนอ.
11. การออกระ เบียบหรือข้อบังคับ เกี่ยวกับบุคคลกองทุนสงเคราะห์ หรือการสงเคราะห์อื่นเพื่อสวัสดิการของผู้ปฏิบัติงานใน กนอ. และครอบครัวด้วยความ เห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี
12. การออกระ เบียบหรือข้อบังคับ เกี่ยวกับความปลอดภัยในการใช้และรักษาทรัพย์สินของ กนอ.
13. การกำหนดราคาขาย อัตราค่าเช่า ค่าเช่าซื้อและระยะเวลาการเช่าหรือเช่าซื้อ สิ่งทรมทรัพย์หรือสิ่งทรมทรัพย์ ค่าบำรุงรักษาสิ่งอำนวยความสะดวก และอัตราค่าบริการในนิคมอุตสาหกรรม

ระ เบียบข้อบังคับตามข้อที่ 3 ถ้ามีข้อความจำกัดอำนาจของผู้ว่าการในการทำนิติกรรมไว้ประการใด ให้รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา

การจัดแบ่งส่วนงานและกำหนดหน้าที่หลักของส่วนงาน

การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยได้จัดแบ่งส่วนงานออกเป็น 3 ส่วนดังนี้

1. ส่วนบริหาร
2. ส่วนสนับสนุน
3. ส่วนดำเนินการ

ส่วนบริหาร

ส่วนบริหารของการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยประกอบด้วย

1. ผู้ว่าการ
2. รองผู้ว่าการ

หน้าที่ บริหารงานของการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยให้เป็นไปตามที่ได้รับ

มอบหมายจากคณะกรรมการ

ส่วนสนับสนุน

ส่วนสนับสนุนของการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยประกอบด้วย

1. ที่ปรึกษา
2. นายช่างใหญ่
3. สำนักผู้ตรวจการ

หน้าที่ ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับด้านต่าง ๆ แก่ส่วนบริหารของ กนอ. ตรวจสอบการปฏิบัติงานของหน่วยงานต่าง ๆ และทำการประเมินผลงาน

ส่วนดำเนินการ

ส่วนดำเนินการของการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยประกอบด้วย

1. สำนักผู้ว่าการ
2. กองเทคนิคบริการ
3. กองวิเคราะห์และวางแผน
4. กองออกแบบ
5. กองก่อสร้าง
6. กองพิธีการและควบคุม
7. กองกลาง
8. กองการเงิน
9. กองบัญชี
10. สำนักงานนิคมอุตสาหกรรมต่าง ๆ เช่น นิคมอุตสาหกรรมบางชัน, นิคมฯ ลาดกระบัง

สำหรับหน้าที่ของหน่วยงานต่าง ๆ ดังกล่าวสามารถศึกษาได้จากเรื่องหน้าที่ความรับผิดชอบของส่วนงาน พ.ศ. 2525 ของการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

การเงินของการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

การเงินส่วนใหญ่ที่ใช้ในการดำเนินงานนิคมอุตสาหกรรมในระยะแรกได้มาจากงบประมาณของรัฐบาล เช่น งบประมาณในการดำเนินงานโครงการนิคมอุตสาหกรรมบางซัน 31.54 ล้านบาท

ตามพระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2522 ได้ระบุถึงการเงินของการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยไว้ดังต่อไปนี้

ทุนของการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ประกอบด้วย

1. กิจการ ทรัพย์สิน ลิขสิทธิ์ และความรับผิดชอบของการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 339 ลงวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2515 โอนให้แก่ กนอ. (ซึ่งตั้งรับตามพระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย) ทรัพย์สินดังกล่าว เมื่อได้หักหนี้ออกแล้ว ให้ถือเป็นทุนของ กนอ.

2. เงินที่ได้รับจากงบประมาณแผ่นดิน

3. เงินหรือทรัพย์สินที่ได้รับความช่วยเหลือจากแหล่งภายในประเทศ หรือต่างประเทศ หรือจากองค์การระหว่างประเทศ

ส่วนรายได้จากค่าเช่าอสังหาริมทรัพย์หรือสังหาริมทรัพย์ และค่าบำรุงรักษาสิ่งอำนวยความสะดวก ตลอดจนค่าบริการที่กำหนดในราคาที่เป็นพอสสำหรับการดังต่อไปนี้

1) การใช้จ่ายในสิ่งที่จำเป็นในการดำเนินกิจการของ กนอ. รวมทั้งดอกเบี้ย ค่าเสื่อมราคา ภาษี และกองทุนสงเคราะห์อื่น เพื่อสวัสดิการของผู้ปฏิบัติงานและครอบครัว

2) การชำระหนี้สินเท่าที่จำเป็นเพื่อการชำระหนี้เงินจำนวนที่จัดสรรไว้เป็นค่าเสื่อมราคา และสำหรับค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นเกี่ยวกับการจัดหาทรัพย์สินใหม่แทนทรัพย์สินเดิม

3) การจัดให้มีเงินสำรองและค่าใช้จ่ายอันจำเป็นในการขยายกิจการและลงทุน

พื้นที่ใดเมื่อได้ประกาศเป็นนิคมอุตสาหกรรมแล้ว กนอ. มีอำนาจกำหนดคร่าวๆ ค่าเช่า และค่าเช่าอสังหาริมทรัพย์หรือสังหาริมทรัพย์ และค่าบำรุงรักษาสิ่งอำนวยความสะดวก ตลอดจนค่าบริการในนิคมอุตสาหกรรมนั้น ทั้งนี้ตามความเหมาะสมในด้านธุรกิจ

รายได้ที่ กนอ. ได้รับจากการดำเนินงานในปีหนึ่ง ๆ ให้ออกเป็นของ กนอ. และเมื่อหักค่าใช้จ่ายต่าง ๆ สำหรับการดำเนินงาน และค่าภาระต่าง ๆ ที่เหมาะสม เช่น ค่าบำรุงรักษา และค่าเสื่อมราคา ตลอดจนหักเงินสำรอง ประโยชน์ตอบแทนและโบนัส หรือเงินสมทบกองทุน สงเคราะห์หรือการสงเคราะห์อื่น และเงินทุนแล้ว เหลือเท่าไรให้นำส่งเป็นรายได้ของรัฐ

ถ้ารายได้นี้มีจำนวนไม่เพียงพอสำหรับรายจ่ายซึ่งมีไว้รายจ่ายที่หัก เป็นเงินสำรองและโบนัส และ กนอ. ไม่สามารถหาเงินจากทางอื่นได้ รัฐจึงจ่ายเงินให้แก่ กนอ. เท่าจำนวนที่ขาดไป

เงินสำรองของ กนอ. ให้ประกอบด้วยเงินสำรองธรรมดาซึ่งตั้งไว้เพื่อขาด เงินสำรองเพื่อขยายกิจการ เงินสำรองเพื่อถ่วงหนี้ย และเงินสำรองอื่นเพื่อความประสงค์แต่ละอย่าง โดยเฉพาะตามที่คณะกรรมการจะเห็นสมควร

เงินสำรองจะนำออกไปใช้ได้ก็ต่อเมื่อคณะกรรมการเห็นชอบ ส่วนทรัพย์สินของ กนอ. ไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี (ถ้าเกิดคดีฟ้องร้องขึ้นโจทก์ไม่มีสิทธิฟ้องร้องยึดทรัพย์สินของ กนอ.)

การควบคุม

ให้รัฐมนตรีกระทรวงมหาดไทยมีอำนาจหน้าที่กำกับโดยทั่วไป ซึ่งกิจการของ กนอ. เพื่อการนี้จะสั่งให้ กนอ. ชี้แจงข้อเท็จจริง แสดงความคิดเห็นทำรายงาน หรือยับยั้งการกระทำที่ขัดต่อนโยบายของรัฐบาลหรือมติของรัฐมนตรี และสั่งสอบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการดำเนินงานของ กนอ. ได้ในกรณีที่จะต้องเสนอเรื่องไปยังคณะรัฐมนตรี ให้นำเรื่องเสนอรัฐมนตรีเพื่อเสนอต่อไปยังคณะรัฐมนตรี

กิจกรรมที่ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีก่อนจึงจะดำเนินการได้มีต่อไปนี้

1. การลงทุนเพื่อจัดตั้งหรือขยายนิคมอุตสาหกรรม
2. การเพิ่มทุนโดยตราหลักทรัพย์ใหม่
3. การลดทุน
4. การกู้ยืมเงินเกิน 10 ล้านบาท
5. การออกพันธบัตรหรือตราสารอื่นใดเพื่อการลงทุน

6. การจำหน่ายอสังหาริมทรัพย์ที่มีราคาเกินหนึ่งล้านบาท เว้นแต่เป็นการจำหน่ายอสังหาริมทรัพย์ในนิคมอุตสาหกรรม

7. การจำหน่ายสินทรัพย์เกินกว่าหนึ่งล้านบาทจากบัญชี เป็นสูญ

ในการดำเนินการให้ค้ำึงถึงประโยชน์ของรัฐและประชาชน ในด้านการเงินให้เปิดบัญชีเงินฝากไว้กับธนาคารตามระเบียบของกระทรวงการคลัง และจัดทำงบประมาณประจำปีโดยแยกเป็นงบลงทุนและงบทำการ สำหรับงบลงทุนให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาและให้ความเห็นชอบ ส่วนงบทำการให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบ

ในด้านการบัญชีให้ กนอ. วางและถือไว้ซึ่งระบบการบัญชีอื่นถูกต้อง แยกตามประเภทงาน ส่วนที่สำคัญมีการสอบบัญชีภายในเป็นประจำ และมีสมุดบัญชีลงรายการการรับจ่ายเงินสินทรัพย์และหนี้สิน ซึ่งแสดงตามความเป็นจริงและควรจะแสดงเหตุอันเป็นที่มาของรายการนั้น ๆ ทุกปี ให้สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้สอบบัญชีและตรวจบัญชีรวมทั้งการเงินของ กนอ. ผู้สอบบัญชีและตรวจบัญชีมีอำนาจสอบสวนสรุพสมุดบัญชีและเอกสารหลักฐานต่าง ๆ เพื่อการนี้ให้มีอำนาจสอบถาม ประธานกรรมการ กรรมการอนุกรรมการ พนักงานเจ้าหน้าที่ พนักงานและลูกจ้าง

ผู้สอบบัญชีและผู้ตรวจบัญชีต้องทำรายงานผลการสอบบัญชี เสนอคณะรัฐมนตรีภายใน 120 วัน นับแต่วันสิ้นปีบัญชี และให้ กนอ. โฆษณารายงานประจำปีของปีที่สิ้นปี แสดงบัญชีซึ่งงบดุล บัญชีทำการ และบัญชีกำไรขาดทุน ซึ่งผู้สอบบัญชีได้ตรวจรับรองว่าถูกต้องแล้วภายใน 150 วัน นับแต่วันสิ้นปี

แผนการดำเนินงาน

การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยได้เสนอแผนการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมทั้งในเขตนครหลวงและภูมิภาค ในการจัดตั้งดังกล่าวคณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติในหลักการ โดยกำหนดโครงการที่จะดำเนินการไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2505 - 2524

1. โครงการนิคมอุตสาหกรรมทั่วไปและ เขตอุตสาหกรรมส่งออกภาคะบัง
2. โครงการนิคมอุตสาหกรรมภาคตะวันออกที่แหลมตะบิง
3. โครงการนิคมอุตสาหกรรมภาคใต้
4. โครงการนิคมอุตสาหกรรมภาคตะวันออก เชียงเหนือ

5. โครงการนิคมอุตสาหกรรมที่มีน้ำทิ้งน้ำเสียสมุทรสาคร
6. โครงการนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ

นอกจากนี้ กนอ. ยังได้ร่วมดำเนินงานจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมกับเอกชนและรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้อง คือ นิคมอุตสาหกรรมบางปู และนิคมอุตสาหกรรมบางพลี-บางบ่อ

โครงการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2525 - 2529

1. โครงการนิคมอุตสาหกรรมภาคตะวันออก-แหลมฉบัง (นิคมอุตสาหกรรมทั่วไปและเขตอุตสาหกรรมส่งออก)
2. โครงการนิคมอุตสาหกรรมเชียงใหม่
3. โครงการนิคมอุตสาหกรรมภาคใต้
4. โครงการนิคมอุตสาหกรรมที่มีน้ำทิ้งเสียสมุทรสาคร
5. นิคมอุตสาหกรรมทั่วไปและเขตอุตสาหกรรมส่งออกภาคกระบี่ส่วนขยาย
6. โครงการนิคมอุตสาหกรรมขนาดย่อมและอุตสาหกรรมบริการนครราชสีมา
7. โครงการนิคมอุตสาหกรรมขนาดย่อมและบริการในกรุงเทพมหานคร
8. โครงการนิคมอุตสาหกรรมขนาดย่อมชายฝั่งทะเลตะวันออก

ผลการดำเนินงาน

แบ่งได้เป็นโครงการนิคมอุตสาหกรรมที่อยู่ในระหว่างการดำเนินงานและที่ดำเนินการแล้ว

ก. โครงการที่ดำเนินการแล้ว

1. นิคมอุตสาหกรรมบางชัน

เป็นนิคมอุตสาหกรรมแห่งแรกในประเทศไทย ซึ่งจัดเป็นนิคมอุตสาหกรรมทั่วไปประเภทปราศจากสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ มีพื้นที่ 677 ไร่ ตั้งอยู่บริเวณแขวงคันนายาว เขตบางกะปิ และแขวงบางชัน เขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร ปัจจุบันมีโรงงานประกอบกิจการอยู่ 64 โรงงาน

2. นิคมอุตสาหกรรมทั่วไปและเขตอุตสาหกรรมส่งออกภาคกระบี่

นับเป็นนิคมอุตสาหกรรมแห่งที่สองที่เปิดดำเนินการและเป็นนิคมอุตสาหกรรมทั่วไปประเภทสะอาดและค่อนข้างสะอาด มีพื้นที่ประมาณ 1,323 ไร่ ตั้งอยู่บริเวณถนนฉลองกรุง

แขวงลำปลาตีว เขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร ห่างจากสถานีเทคโนโลยีพระจอมเกล้า วิทยาเขตลาดกระบังประมาณ 4 กิโลเมตร สำหรับรายละเอียดต่าง ๆ จะได้กล่าวไว้ในบทต่อไป

3. นิคมอุตสาหกรรมบางปู

เป็นนิคมอุตสาหกรรมประเภทที่สามารถจัดสิ่งเคื่อดร่อนรำคาญ เช่น กลิ่น ควัน น้ำเสีย ฟันละออง และการสิ้นสเทือนจากโรงงานได้ด้วยตนเอง มีพื้นที่ประมาณ 3,733 ไร่ ตั้งอยู่บริเวณกิโลเมตรที่ 34 - 37 ถนนสุขุมวิท ตำบลบางปูใหม่ และตำบลแพรกษา อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ ติดกับบริเวณเมืองโบราณ นิคมอุตสาหกรรมบางปูเป็นโครงการร่วมทุน ระหว่างภาครัฐบาลกับภาคเอกชน คือระหว่างการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยกับบริษัทพัฒนาที่ดินเพื่อการอุตสาหกรรมประเทศไทย จำกัด

4. นิคมอุตสาหกรรมเมืองใหม่บางพลี-บางบ่อ

เป็นการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมระหว่างการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยกับการเคหะแห่งชาติ ในบริเวณเมืองใหม่ที่อำเภอบางพลีและอำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งมีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 4,469 ไร่ และแยกเป็นนิคมอุตสาหกรรมประมาณ 455 ไร่ ตั้งอยู่ที่ กิโลเมตรที่ 22 - 23 ถนนเทพารักษ์หรือประมาณกิโลเมตรที่ 23 ถนนบางนา-ตราด ตำบลบางเสาธง อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ค่าลงทุนสำหรับการก่อสร้างนิคมอุตสาหกรรมแห่งนี้ การเคหะแห่งชาติเป็นผู้รับภาระออกค่าใช้จ่ายให้การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ทั้งหมด

5. นิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ (ที่จังหวัดลำพูน)

เป็นนิคมอุตสาหกรรมแห่งแรกในส่วนภูมิภาคของการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย มีพื้นที่ทั้งสิ้นประมาณ 1,760 ไร่ ตั้งอยู่บนทางหลวงสายเอเชีย (เชียงใหม่ - ลำพูน) กิโลเมตรที่ 69 - 70 (ห่างจากจังหวัดเชียงใหม่ประมาณ 23 กิโลเมตร) ตำบลมะเขือแจ้และตำบลบ้านกลาง อำเภอมือง จังหวัดลำพูน นิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือมีค่าลงทุนทั้งสิ้นประมาณ 358 ล้านบาท มีระบบเขื่อนดินและคลองรับน้ำรอบบริเวณเพื่อป้องกันน้ำท่วม ระบบประปาสามารถผลิตน้ำได้ 7,000 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน โดยใช้แหล่งน้ำดิบจากแหล่งน้ำใต้ดินและแหล่งน้ำผิวดินโดยสูบจากลำน้ำกวัง และมีอ่างเก็บน้ำซึ่งมีความจุขนาด 620,000 ลูกบาศก์เมตร สำหรับระบบกำจัดน้ำเสียมีโรงกำจัดน้ำเสียส่วนกลางซึ่งมีความสามารถกำจัดน้ำเสียได้ 6,800 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน

ข. โครงการที่อยู่ในระหว่างดำเนินการ

1. โครงการนิคมอุตสาหกรรมขนาดหนักชายฝั่งทะเลตะวันออก

เป็นโครงการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมขนาดหนัก ซึ่งได้กำหนดเขตที่ดินในท้องที่ ตำบลพลา กิ่งอำเภอบ้านฉาง ตำบลห้วยโป่ง และตำบลมาบตาพุด อำเภอเมือง จังหวัดระยอง เพื่อให้เป็นแหล่งที่ตั้งของอุตสาหกรรมหลักและอุตสาหกรรมต่อเนื่องอื่น ๆ ให้ความสมบูรณ์ในตัวเองและเป็นการเสนอทางเลือกที่ตั้งให้กับอุตสาหกรรมใหม่ในอนาคตโดยไม่ต้องมาอยู่ในกรุงเทพมหานคร ซึ่งจะช่วยชะลอการเติบโตและบรรเทาความแออัดของกรุงเทพมหานครลงได้ โดยบริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออกจะเป็นศูนย์อุตสาหกรรมใหม่และสร้างงานที่สำคัญอีกแห่งหนึ่ง อุตสาหกรรมหลักที่จะจัดตั้งในนิคมอุตสาหกรรมขนาดหนักแห่งนี้ได้แก่

- อุตสาหกรรมเกลือหินและโซดาแอช กำลังศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาเหมืองเกลือหินที่จะมาใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตโซดาแอช หากผลการศึกษาปรากฏว่าเหมาะสม การออกแบบและก่อสร้างจะใช้ระยะเวลาประมาณ 4 ปี วงเงินลงทุนประมาณ 8,700 ล้านบาท คาดว่าจะแล้วเสร็จปี 2527

- อุตสาหกรรมปุ๋ยเคมี กำลังศึกษาถึงความเหมาะสมของปุ๋ยที่ผลิต ค่าลงทุนประมาณ 15,000 ล้านบาท กำหนดแล้วเสร็จปี 2530

- อุตสาหกรรมแยกก๊าซธรรมชาติ ได้ตกลงทำสัญญาว่าจ้างบริษัทโตโยแรนเดิล และมิทซูชิ จากประเทศญี่ปุ่น และสหรัฐอเมริกาเป็นผู้ออกแบบและก่อสร้าง ค่าลงทุนประมาณ 4,107 ล้านบาท คาดว่าจะแล้วเสร็จในปี 2528

โครงการนิคมอุตสาหกรรมขนาดหนักชายฝั่งทะเลตะวันออก ประกอบด้วย

1.1 โครงการนิคมอุตสาหกรรมและแหล่งชุมชนใหม่มาบตาพุด ตั้งอยู่บริเวณ ตำบลพลาและตำบลมาบตาพุด อำเภอเมือง จังหวัดระยอง โดยแบ่งเป็นพื้นที่เพื่อพัฒนา อุตสาหกรรมหลักอันได้แก่ โรงงานปิโตรเคมี โรงงานปุ๋ย โรงงานโซดาแอช อุตสาหกรรมต่อเนื่อง และอุตสาหกรรมอื่น ๆ ประมาณ 7,200 ไร่ สำหรับพื้นที่ซึ่งเป็นแหล่งชุมชนใหม่มีจำนวนประมาณ 3,700 ไร่ ซึ่งสามารถรองรับประชากรได้ประมาณ 70,000 กว่าคน โครงการนี้คาดว่าจะใช้เงินลงทุนประมาณ 7,500 กว่าล้านบาท

1.2 โครงการทำเรืออุตสาหกรรมมาตาทุค เป็นทำเรือน้ำลึกสำหรับรองรับ อุตสาหกรรมหลักในเขตอุตสาหกรรมมาตาทุค โดยจะมีท่าเทียบเรือยาวประมาณ 5,750 เมตร ใช้เงินลงทุนประมาณ 5,400 ล้านบาท

1.3 โครงการนิคมอุตสาหกรรมแหลมฉะบัง เป็นโครงการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม ทั่วไป เขตอุตสาหกรรมส่งออกและแหล่งชุมชนใหม่มีพื้นที่ประมาณ 2,800 ไร่ ตั้งอยู่บนถนนสุขุมวิท ระหว่างกิโลเมตรที่ 125 - 128 ตำบลทุ่งสุขลา อำเภอสรรพยา จังหวัดชลบุรี โครงการนี้ใช้ เงินลงทุนประมาณ 4,700 ล้านบาท

2. โครงการนิคมอุตสาหกรรมในส่วนภูมิภาคอื่น ๆ ซึ่งประกอบด้วย

2.1 โครงการนิคมอุตสาหกรรมภาคใต้ที่จังหวัดสงขลา เป็นโครงการที่จัดตั้งขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับโครงการทำเรือน้ำลึก โดยจัดให้อุตสาหกรรมขนาดเล็กและขนาดกลางรวมอยู่ เป็นกลุ่ม ที่ดินที่จะจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมแห่งนี้ควรอยู่ใกล้ทางหลวงสาย 407 (ถนนกาญจนวนิช) ระหว่างอำเภอเมือง กับอำเภอหาดใหญ่ เพื่อความสะดวกในการขนส่งและใกล้ทำเรือน้ำลึกซึ่งจะ ก่อสร้างที่สงขลา โครงการนี้คาดว่าจะมีพื้นที่ประมาณ 800 ไร่ ค่าลงทุนประมาณ 157 ล้านบาท และคาดว่าจะแล้วเสร็จในปี 2528

2.2 โครงการนิคมอุตสาหกรรมสมุทรสาคร เป็นโครงการซึ่งใช้พื้นที่ประมาณ 2,084 ไร่ ตั้งอยู่ระหว่างตำบลโคกขาม และตำบลคอกกระบือ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร คาดว่าจะต้องใช้เวลาเงินลงทุนประมาณ 475 ล้านบาท โครงการนี้คาดว่าจะแล้วเสร็จในปี 2529

2.3 โครงการนิคมอุตสาหกรรมขนาดย่อมและบริการที่นครราชสีมา เป็นโครงการ นิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่ประมาณ 150 ไร่ พื้นที่ที่เหมาะสมจะจัดตั้งเป็นนิคมอุตสาหกรรมแห่งนี้ ได้แก่ ที่ดินบริเวณแนวถนนนครราชสีมา-โชคชัย ระหว่างหลักกิโลเมตรที่ 4 - 7 โครงการนี้จะใช้ เงินลงทุนประมาณ 31.7 ล้านบาท และคาดว่าจะ เป็นแหล่งรองรับคนงานได้ประมาณ 1,500 คน ขณะนี้การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยกำลังดำเนินการจัดซื้อที่ดิน